

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 12 fillér

MEGJELENIK VASÁRNAP
ÉS CSÜTÖRTÖK REGGEL

HATÁRÓR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

□ □ Ujvidék, □ □
Petőfi-utca 47. szám,

ahová a lap szellemi s anyagi részét
illető közlemények küldendők.

Ilyen közleményeket és megkereséseket lapunk nyomdája is elfogad.

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Harc a választójogért.

Irta: Dr. Bognár Oszkár.

Feszült érdeklődéssel várja a közvélemény az összeülő parlament munkájának eredményét. A helyzet úgy festett, hogy a legerősebb összeütközés a kormány és ellenzék között a *választójog* és a *katonaterhek* tárgyalásánál lesz, de a legutóbb történtek arra engednek következtetni, hogy semmivel sem lesz kisebb erejű a mérkőzés a *választójog* tárgyalásánál, amelynek megoldására a mostani parlament van hivatva.

Hatalmas, nagy erkölcsi súlyal bíró szervezet alakult a közelmúltban az általános szavazati jog érdekében: a Választójog Országos Szövetsége, a mely célul tűzte ki a fáradságot nem ismerő lankadatlan agitációt a radikális választójog megalkotásáért. Az alapítók között ott találjuk a szellemi élet vezéreit, jeleseit: kiváló politikusokat — pártkülönbség nélkül, — jeles írókat, a legnagyobb lapok szerkesztőit, magasrangú államhivatalnokokat, tudósokat, egyetemi tanárokat stb., a kik a tudás erejével, a szellemi hatalom felsőbbségével követelik egyértelműen: az általános, egyenlő és titkos választójogot. Élükön, mint vezér, báró Bánffy Dezső áll.

A Választójog Országos Szövetsége a napokban gyűlést tartott Szatmáron, a mely a kis városkát, mondhatni — a szellemi élet központjává tette. Itt báró Bánffy Dezső oly kijelentéseket tett a radikális választójog mellett, melyek méltán keltették a politikai körökben nagy feltűnést és visszhangot. Ha valaki, úgy Bánffy az, a ki hivatva van a mai választási rendszer kritizálására és elbírálására. Magyarország volt miniszterelnöke és belügyminisztere, a ki maga is végigcsinált egy oly választást, mely eklatáns bizonyíték volt arra, hogy a mai rendszer mellett tisztán a kormány jóakaratótól és lelkiismeretétől függ, hogy milyen ellenzék jusson be a parlamentbe.

A választási törvények megalkotása óta (1848: V. és 1874: XXXIII. t.-c.) — úgy mond Bánffy — új társadalmi és foglalkozási kategóriák születtek, anélkül, hogy róluk a törvénzhozás tudomást vett volna. A kormány még ma is,

amikor már a radikális választói jognak törvénybe iktatása halaszthatatlan, csak toldozgatni — foltozgatni akar, a mi nem ér semmit. — A választói jog — így folytatja — *csak titkos* lehet, mert csak ez képes a visszaéléseket megszüntetni. Ma úgy áll a dolog, hogy igen kevesen vannak Magyarországon, a kik politikai meggyőződésüket szabadon követhetik. Az általános, egyenlő és titkos választói jog az egyedüli, a mely „a nemzetet az agrár-feudalizmus jármából át tudja vinni a polgári meg erősödés útjára.“

Tartalmas, súlyos kijelentések ezek, nem mintha új lenne, amit mond, de mivel Bánffy mondja. Az ő szavát nemcsak a magyar politikai körök, de a bécsi udvar, a legfelsőbb körök, a király és trónörökös is tudomásul veszik és egyenességéről, őszinteségéről híres tanácsosuk szavát, meg is szivlelik. Bánffy közéleti szereplését örömmel szemlélhetjük. Az utóbbi években oly politikát követ, mely igazán megtalálta az utat a magyar nemzet szívéhez. Az első magyar államférfiu, ki a kormányelnökség. miniszterség után ellenzékbe ment. Azóta ott látjuk minden komoly nemzeti küzdelemben az első sorokban és halljuk szavát minden válságos időben.

A sajtóban igen megoszlottak a vélemények Bánffy állásfoglalása tekintetében. Míg egyik rész örömmel üdvözölte a radikális álláspont miatt, a másik rész a generális választójogtól a magyar nemzeti szupremáciát félti. Balga félelem, a mely éppen Bánffytól, a legsóvénebb magyar politikustól félti a magyar hegemoniát.

Az aggályok az „*általános*“ kifejezéstől ijedtek meg annyira. Ez egy oly kifejezés, amely magyarázatra szorul. Mint sok más kifejezést, nem szabad ezt sem a legszorosabb értelemben használni, hanem azt kell érteni alatta, a mit ez alatt érteni szoktak, a minthogy cum grano salis értelmezzük a minden ember, minden hazafi, minden magyar, az egész világ stb. kifejezéseket. — Általános szavazati jog a kifejezés legszélesebb értelmében az lenne, hogy bizonyos kor után, már az emberi minőség-nél fogva mindenki szavazati joggal bírna.

De vajjon ki akarna szavazati jogot adni: a fegyencnek, az erkölcsi defektusban szenvedőnek, a csőd, gondnokság alatt állónak, a katonának, a koldusnak, az országban tartózkodó, itt élő külföldinek? De tovább megyünk. Ki tudná jó kezekben azt a vezetést, a mely minden kondásnak, béreslegénynek irni-olvasni nem tudó, napszámosnak stb. szavazati jogot adna? Correctivumok nélkül ma választójogot elképzelni nem lehet. — Kellékül mindenesetre megkívántatik az, hogy a szavazó az államról, a közzről, a közérdekről, valami minimális fogalommal bírjon, sőt a nép nevelése érekeiben az alsóbb osztály egy részére még politikai képesség híján is kiterjesztendő, hogy a népben a közügyek iránti érdeklődés felébredjen és a közügyek vezetésével megismerkedjék.

Az ily értelemben vett általános szavazat azután, kiterjesztendő a nőkre úgy, mint a férfiakra.

A magyar szupremáciát félteni, a mit a nemzet ezer év alatt megtartott, nevetséges. A magyar nemzet ezt nem mesterkedéseknek, hanem benső *államalkotó erejének* köszönheti. Az a vád sem állhat meg, hogy azt a jogot, amit Bánffy a nemzetiségeknek egyik kezével adni akar, a másikkal elveszi a kerületek beosztása révén. A kerületek észszerű beosztása csak a magyarság sérelmét szünteti meg, mert rengeteg azoknak a kerületeknek a száma ahol 120—140 oláh, szász szavazó kap egy képviselőt, míg szintizta, magyar kerületekben csak 4—10.000 magyar szavazót érdemesítenek erre.

A Választójog Országos Szövetsége egyszersmind követésre méltó példa az egészséges pártalakulásra is. Örömmel kell üdvözölnünk azt a tényt, hogy tagja kört a legkülönbözőbb párti politikusok csoportosulnak eszmék alapján. Ugy látszik, nálunk is el fog érkezni a közel jövőben az az idő, a mikor a képviselők nem a pártfegyelem által lenyűgözve csoportosulnak, hanem ad hoc, meggyőződésük szerint, eszméiket követve.

A középosztály nyomora.

Mint annyi sok más, meghiusult az a remény is, hogy amint a magyar határ megnyi-

Bogdány és Társa, Ujvidék

II., Rákóczi-ut 66. (Telefon 219.) ☎ Budapest, VI., Dalnok-u. 12. SAJÁT HÁZBAN TELEFON 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatorna és világítási berendező vállalat.

lik a romániai hus behozatalára, a husárak legalább valamivel csökkenni fognak. És ime, családunk. Sőt a fővárosban a hus nemcsak nem lett olcsóbb, ellenkezőleg még meg is drágult. De nemcsak felszöktették a hus árát, hanem azonfelül még további áremelkedést is kilátásba helyeztek a budapesti mészárosok, amely áremelkedés természetesen a többi élelmiszereknek is folytonos megdrágulását vonja maga után. Valamint ujanan épített hidakat megterhelési próbának vetnek alá s egyre nagyobb terheket raknak rá, úgy hogy a legnagyobb forgalomra alapított legnagyobb terhet is kibírni tudja, ép úgy egyesülni látszik minden tényező arra, hogy a középosztály feszereje kipróbáltassék s a legnagyobb mértéke is kikerüljön azoknak az áldozatoknak, melyek a megszabott, fix fizetésre utalt osztályok lemondani képességéről feltételezhetők.

Valóban mélyen elszomorító tény, hogy a létért megsemmisítő gyűlöléssel és izzó hévvel folytatott küzdelem ellen a hivatalokban alkalmazott értelmiségi osztályok vannak legkevésbé felvértezve, hogy éppen ők, akik tetemes nevelési költségek és hosszantartó tanulmányok árán juthatnak állásba, hozzátartozóikkal együtt az élet legsúlyosabb terheit kényszerülnek hordani. A társadalmi felfogás nagyon rossz néven venné a hivatalnoki kartól, hogyha létfenntartási gondokból eredő nyomottságát, megviseltségét mutatná, jóllehet éppen a középosztály az, amelyet az élelmiszerek drágulása, vagy a házbér emelkedése a legérzékenyebben sújt. A kereskedők, a munkások az élelmiszerek, a házbér megdrágulása esetére tudják magukat kártalanítani, amennyiben az áremelkedést a fogyasztókra hárítják, vagy magasabb bért követelnek. Így azután egy körkeringés jö létre, amelynek alapján a házbér vagy az élelmiszerek megdrágulása maga után vonja minden egyéb nehezen nélkülözhetőnek is az áremelkedését, mely megint csak a középosztályra, a hivatalnoki karra nehezedik a legsúlyosabban.

Csak az a középosztály, amely az általános áremelkedés mellett nagy nehezen tudja mindennapi szükségletét fedezni s amelynek jövedelme változhatatlan, vagy csak nagyon nehezen másuló osztályozás szerint van megállapítva, kerül mindinkább oly nyomasztó és szomorú helyzetbe, hogy a középosztály neve tulajdonképp fényes nyomort jelent.

Az állami, községi vagy magán hivatalnokok, tanítók s általában mindazoknak existenciája, akiknek munkája állandó és alig vagy csak nehezen változó fizetéssel van díjazva, a mai nehéz megélhetési viszonyok közt az áldozatok és lemondások végtelen láncolatává alakul. Nemcsak le kell mondani az olyan élvezetekről, amelyek a megerőltetett szellemnek némi üdülést nyújtanak, hanem — egészen titokban — a legszükségesebb közül is sokat meg kell tagadnia magától s takarékosnak kell lennie annyira, hogy testi jóléte is veszélyeztetve van. Gyomrukba senki sem néz bele, mondják sokan, akik magasabbrangu tisztviselők számba mennek s megelégszenek olyan élelmezéssel is, mely talán a jobbsorsú munkást sem elégítené ki. Aki az értelmiségi, de vagyontalan középosztályban nem tud koplalni és nélkülözni, rendesen vtszonyait meghaladó módon él, ha csak jól táplálkozik és tühretőleg lakik — de csahamar adósságokba kerül és feltartóztatlanul a tönk felé jut.

Ez a nyomoruságos helyzet, mely az élelmiszerek folytonos megdrágulásából ered, leginkább az agrár törekvések elhatalmasodásában leli okát, amely nemcsak Magyarországon, de Ausztriában és más államokban is érezhető. És mindenütt, ahol az agráriusok hatalmas

Az Ujvidéki Városi

Artézi Jódosfürdő

és

Vizgyógyintézet

(a Magyar Hall)

Egész

éven át

van

nyitva!!

Kérjünk

prospektust.

befolyást nyerne, panaszkodnak a nyomorról, meg drágaságról. Tulajdonképp csak a nagybirtokosok érdekei lehetnek szóban, mert a kiscgazda semmiféle hasznát nem látja a marha és gabona magas árának, hisz ő a bevétel magasabb bérek alakjában és gazdasági szükségleteinek megdrágulása folytán visszafizeti. Akinek az áremelkedésekből igazán haszna van, nagy haszna: az a nagybirtokos, aki sokat elad, de csak keveset vásárol. A nagybirtokos tehát ép oly kétségbeeséssel védekezik a marha, hus, vagy gabona behozatala ellen, mint hasznothajtó kivételének korlátozása, vagy tilalma ellen. Az agráriusok valósággal kiuzsorázzák az összlakosságot, amelynek soraiban az élelmiségi középosztály sújtatik legjobban, mert legkevésbé tud védekezni.

A kereskedőknek megvannak a kartelljeik, a munkásoknak megvan szakszervezetük, de a középosztály — egyesülés híjában, védtelen és tehetetlen. A kormány és közigazgatás kötelessége volna, hogy gondjukba vegyék azt az osztályt, melynek legnagyobb része az állam es közigazgatás szolgálatában áll. Már a középosztály érdekében, melyre ólomsúlylyal nehezedik az elviselhetlen drágaság, szükséges volna, hogy a kormány határt szabjon, véget vessen az agráriusok mértéktelen követeléseinek. Hadd nyiljék meg az ország az olcsó argentinai és egyéb országbeli husnak s vegyék üldözőbe az élelmiszerekkel folytatott uzorát, mint azt Franciaország kezdeményezte. Lehetetlen, hogy akkor a drágaság nem csökkenne.

HIREK.

Kitüntetés. *Hadzsits Antal, a szerb Matica titkára, a magyar és szerb irodalom fáradhatatlanul buzgó művelője Király ő felségétől a magyar királyi udvari tanácsosi címet kapta. Kitüntetés ritkán keltett és kelthet annyira egy-értelmű, lelkes örömet, mint Hadzsits Antal kitüntetése, aki az irodalom és kultúra, valamint a társadalmi és közélet terén évek hosszú során át kifejtett önzetlen és sikeres munkásságával igazán rászolgált. Zavartalan jó egészségben igen igen soká élvezze e kitüntetést, barátainak és nagyszámú tisztelőinek örömeire!*

Kongresszusi képviselő választása. E hó 22-én ejtetett meg Dr. Dungyerszky Gedeon és Dr. Miletics Szavko szerb egyházi kongresszusi képviselőjelöltek közt a potválasztás, mely a szerb választók rendkívül nagy és élénk érdeklődése mellett folyt le s éjfélutáni 1 óráig tartott. Már a választást előző napokban biztosra vették a szerb radikális pártiak, hogy ők fognak győzni s mint a Határőr is előre jelezte a választásból Dr. Miletics Szlavko, a radikális szerbek jelöltje került ki győztesen. A leadott 1527 szavazatból Dungyerszky Gedeon 907, Dr. Miletics Szlavko 817 szavazatot kapott; 3 szavazólap üres volt. A győzelem nagy örömet keltett a szerb radikális párt körében míg nemcsak az ellentáborban, de a nemzeti munkapártiak közt is nagy a konsternacio. A radikálisok különben a karlócai és erdővidéki potválasztáson is győtek.

Eljegyzés. Brüll F. F. kendergyáros nővérét: Johanna urnöt eljegyezte Kohn Gábor fakereskedő Doljne Mihojlacról.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 16—20-ig bejelentett születések 16, még pedig 12 fiú, 4 leány: meghalt: 9.

A Nemzeti Szalon ujvidéki tárlata. Örömmel értesülünk, hogy október hó 9-én nyitják meg a Nemzeti Szalon őszi tárlatát Ujvidéken, mely még okt. 16-án is nyitva lesz. A város közönsége eddigi jelek után ítélve, nagy érdeklődéssel várja, mely Ujvidéken a második, a

vidéki k
zeti Sza
mogatnu
arról, h
elősegítj
A Nemz
Molnár
részéről
Demetro
tárlat el
Rubovic
mányi t
vészeti
s így va
ezen tar
kiállítás
értesülü
bevonul

Á
tárnok,
Ujvidék
határoz
el, de
ben, az
ideiglen
topolya

D
köt köz
alkalma
gedett.
csak k
tekintet
a Dun
óvatoss
s itt e
hajónal
tözkod

U
konsta
terén.
a legu
szándé
tekinth
nagy f
kintette
gyobb
dolgoz

ő
dos fü
dacára
kintette
éven á
geknek
Ujabb
vetkez
hály ti
pót, B
der Ke
lős és
Kucor
Salam
Budap
Vóin,
stb. A
fürdő
legköz
példár
szegec
kezelte
ségét
díszes
örök
szenv
vissza
1910.
mérnö

vidéki kiállításokon pedig a 43. lesz. A Nemzeti Szalont művészet terjesztő körútjában támogatnunk kell, mert ezáltal tanúságot teszünk arról, hogy minden erőnkkel támogatjuk és elősegítjük a kultúra ily irányu terjesztését is. A Nemzeti Szalon elnöke gróf Andrássy Gyula, Molnár Viktor államtitkár alelnöke. A város részéről Matkovits Béla főispán védnök és Dr. Demetrovits Vladimir polgármester a helyi tárlat elnöke. A kiállítást Déri Béla igazgató, Rubovics Márk műtáros, Markó Ernő választmányi tag rendezi. A város közönsége a művészeti dolgokat mindig érdeklődéssel kísérelte s így van remény reá, hogy a Nemzeti Szalon ezen tanulságos és ritka alkalomként kínálkozó kiállítását különös pártfogásába veszi, mint értesülünk, a kiállításra a vidék is tömegesen bevonul.

Áthelyezés. Bezzegh János m. kir. adótárnok, aki a 28 évi szolgálati idejének felét Ujvidéken töltötte és a pénzügyminiszterium határozatával más hivatali állásra helyeztetett el, de miután megfelelő állás nincs üresedésben, az 1885. é. XI. tc. 20. §-a értelmében ideiglenesen nyugdíjaztatott. Helyére Joó Endre topolyai adótárnok helyeztetett át.

Dezinficiált hajó. Az Ujvidék—Vukovár közt közlekedő „Imre“ nevű helyi hajó egyik alkalmazottja e hó 22-én utközben megbetegedett. Jóllehet a betegség szimptomái még csak koleragyanus esetre sem vallottak, de tekintettel arra, hogy az eddigi koleraesetek a Duna megfertőzésére engednek következtetni, óvatosságból az ujvidéki kórházba szállították s itt elkülönítve megfigyelés alatt tartják, a hajónak kabinját pedig, melyben a beteg tartózkodott, fertőtlenítették.

Uj gyár. Bár lassan és nehezen, mégis konstatalható egy kis haladás a gyári vállalatok terén. Linarics Vilmos polgártársunk ugyanis a legújabb gépekkel felszerelt *működőgyárat* szándékozik létesíteni. Ugyancsak haladásnak tekinthető e téren, hogy az ujvidéki *cukorgyár* nagy forgalmára és a nagy keresletre való tekintettel, félmillió korona költségen megnagyobbítja a gyárat, amelyben 200 munkás fog dolgozni.

Őszi élet a fürdőben. A Városi Ártézi Jódos fürdőben az őszi időjárás bekövetkezte dacára az élénkség nem hagyott alább és tekintettel arra, hogy az ujvidéki fürdő egész éven át nyitva van, igen sok azon új vendégeknek a száma, akik most a fürdőt felkeresték. Ujabbban érkezett fürdővendégek közül a következő neveket jegyezhetjük föl: Városhy Mihály tiszakálmánfati jegyző és neje, Maskal Lipót, Baja, Jozsits Mariska, Ósztapár, Schneider Keresztély, Beska, Városhy Gyula, vendéglős és Városhy Gyuláné Kovil, Czigler Fülöpné, Kucora, Wiegenfeld Fány, Mitrovic, Székely Salamonné, tanár neje, Arad, Spitzer Sándor Budapest, Balaton József, Pancsova, Zsivanov Voin, Ósoová és Salos Milán, Mitrovica, stb. stb. A fürdő díszes prospektusa, amelyet a fürdő igazgatósága nagy gondnal állított össze, legközelebb hagyja el a nyomdát és 10.000 példányban kerül szétküldésre. Jeney Mihály szegedi mérnök felesége, aki a fürdőben gyógykezeltetett és aki reménytelennek hitt betegségét itt gyógyította ki, a fürdő halljában egy díszes márvány emléktáblát csináltatott, amelybe örök emlékül a következőket vésette bele: *A szenvedő emberiség e megváltó helyén nyertem vissza egészségemet. Örök hála jeléül. Szeged, 1910. augusztus 30. Jeney Mihályné, szegedi mérnök neje.*

Az általános, egyenlő és titkos választójog ligájának megalakulására kiküldött előkészítő

bizottság tisztelettel felkéri mindazokat, kik aláírások gyűjtésére vállalkoztak, hogy izeiket f. évi október hó 5. napjáig hozzánk benyújtják. Dr. Kuibnyi Károly elnök. — Dr. Hadzsi Szilárd jegyző.

Ingyen ártézi vizet. Az Ujvidéki Városi Ártézi fürdő igazgatósága látva a Dunaviz hordásának beszüntetése óta a városban uralkodó vízhiányt, ezuton is közhirre teszi, hogy a régi artézi fürdő melletti forrásból bárki ingyen korlátlan mennyiségben hordhat vizet. A fürdő épületben ivási célra ugyancsak díjtalanul bárki forralt vizet kaphat.

Lövészet. A polg. lövöldében mult vasárnap összesen 250 lövés tétetett a 150 m. távol 5 körü rendes céllapokon s ez alkalommal díjnyertes lön, még pedig mély lövésért: Burmann S. Stoy V., Derner L. (V), Lobenstein K. (IV), találó lövésért: Burmann S. 17/40, Stoy V, 13/31. — Jövő vasárnap, szept. 25-én ugyancsak az 5 körü rendes céllapokra lönek 150 m. távolba.

Meglopták. Borisev György kátyi lakos panaszt emelt a rendőrségen, hogy péntekről szombatra virradó éjjel a vasuti állomás III-ad osztályu várótermében, hol egy padon elaludt, zsebéből 490 k. készpénzét és 4 drb. 4950 koronáról kiállított váltóját kilopták, A nyomozás folyik.

Boldog község. Óbecse községe mondható annak, mert míg másutt deficittek, nagy községi pótdók járnak, itt a község jövedelme 61.895 kor. 39 fillérel több bevételt mutat fel szept. 1-ig, mint amennyi előirányozva volt.

A Duna-Tisza-csatorna. A kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy a Duna-Tisza-csatorna tervét átdolgozza a miniszterium illetékes ügyosztálya. Ez a nagy munka már készzen van és a miniszter — hir szerint — már az őszi ülészakon a képviselőház elé terjeszti a csatorna tervét. A miniszter a budapest-csongrádi csatornavezetés mellett döntött és a solti kiágazás gondolatát végleg elvetette. A tervezet a csatorna építési költségét 45 millió koronában irányozta elő és az építés 6 esztendőre van tervezve.

A népfelkelők szemléje elhalasztva. A honvédelmi miniszter leiratot küldött a polgármesteri hivatalhoz, melyben arról értesíti a várost, hogy az idei népfelkelők szemléjét, a kolera-veszélyre való tekintettel, bizonytalan időre elhalasztja.

Katonazene szobafogságban. A szabadkai katonazenekar e hó 17-én szobafogságot ült, állítólag azért, mert Hazai honvédelmi miniszter ott időzése alkalmával az egyik zenészám közben a helyett valaki *ás-t* fujt!

Nagyvárad-Baja-Fiume. Október elsejétől Szabadka és Bácsalmás között már rendes sebességgel közlekednek a vonatok, azután nemsokára elsőrangú lesz a vonal egészen Bajáig s ha elkészül a cikói alagut, hamarosan megindulnak Nagyvárad—Baja—Fiume között a gyorsvonatok. Ezt a fontos vonalat egyre sürgetik az érdekelt kereskedelmi körök s most újból nyilatkozik erről, meg Szabadka és Bács Bodrog vármegye forgalmi viszonyairól és nevezett vonal nagy fontosságáról Perjéssy László, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkára.

A B. Bodrog vm. Gazdasági Egyesület f. é. október hó 16-án Óbecsén díjazással egybekötött lókiállítását és löversenyét rendez.

Szónoklati-szavazó tanfolyam. R. Kovács Laura művésznő e hó 27-én, nyitja meg szavalati tanfolyamát, mely minden kedden esti 6—8-ig tart az Erzsébetben. A belépti díj 2 kor., mely az egész, 6 óra tervezett tanfolyamra érvényes. Jelentkezni lehet Herger Ág. könyvkereskedésében, valamint a nőegyletek, Casino és tanintézetek vezetőségeinél.

A légy mint takarmány. Amerikában nemrégiben igen különös árucikk került a keres-

kedelmi forgalomba. A furcsa árucikk szárított légy, amelyet most legújabb takarmány gyanánt, a tyukok etetésére használnak fel. — A new-yorki kikötőbe a Meridia gőzös hozta Vera Cruzból az érdekes árucikket harmincnyolc hatalmas zsákban, mintegy nyolc tonna sulyban. A szárított legyek egy része porrá van törve és a nagy baromfityenyésztő telepeken ily alakban alkalmazzák. Eddig igen kedvező eredménnyel használták.

Scholl Of Languages Nyelviskola

Ujvidék, Ferenc József-tér 3. szám.

Angol-, francia-, magyar-, német- és szerb tanfolyamok. **Berlitz módszer szerint.** Külön tanfolyam felnőtteknek és gyermekeknek.

Társalgási órák.

Beiratás naponta délelőtt 10—12 óráig.

Az összes tanfolyamok október hó 1-én nyílnak meg.

Szájról-szájra jár a hire és ezért minden rendes háztartásban használatos a valódi Eisenstädter-féle *Mollin paszta*, amely gyönyörű tükrös fényt kölcsönöz a parkettnek. A „Molin“ paszta minden nagyobb festék és fűszerkereskedésben kapható. Egyedüli gyártója Eisenstädter Testvérek Bécsben, IV/I. Ügyeljen a védjegyre, amely egy páncélos lovagot ábrázol s amely minden dobozon látható.

A halak mint a tifusz és a kolera terjesztői. A mostani járványos világban — mint a D—g írja — némi aktualitásuk van azoknak a régebben végzett kísérleteknek, amelyek kimutatták, hogy a tifusz- vagy kolera bacillussal fertőzött vízben élő halak különböző szerveikben, elsősorban természetesen a bélcsatornájukban megtartják a betegségek okozó mikrobaikat. A főkéletes megfőzés. vagy sütés azonban teljesen elegendő a csirák megölésére. Sokkal fontosabb az a kérdés, hogy az ilyen fertőzött halak megfertőzik-e a tiszta vizet, amelybe bevándorolnak? Ha ez így van, mindjárt megmagyarázódnának azok a vízi uton keletkezett járványok, amelyek a vtzfolyás ellenében terjednek,

Globint veszek! Ez a legjobb és legfinomabb cipőkrém amelyet, az ifjabb Fritz Schulz betéti társaság Aussig a/E gyárt. — Minden bőrt ragyogóvá varázsol a Globin, a közönséges csizmát éppen úgy, mint a legfinomabb sevró cipőt. A Globin páratlan a maga nemében, semmiféle más bőrtisztító szerhez nem hasonlítható. A Globinnal fáradtság nélkül pompás fényt adunk a lábbelinek, amely fény még esőben is megmarad. A Globin nem piszkítja a nadrágszárát, vagy a szoknyát. A Globin savak és egyéb ártalmas anyagok nélkül készül, annál több zsiradék van benne, amelyek a bőrt erősítik és a bőr törését megakadályozzák. Száz szónak egy vége: a Globin felülmul minden más cipőfény máz és az egész világon használatos. Mindenütt kapható nagy dobozokban. Kérjünk határozottan Fritz Schulz-féle-Globint és ne üljünk fel értéktelen utánzatoknak.

T- olvasóink figyelmébe ajánljuk *Weisz Vilmos* cipőáruház tulajdonos „Magnifik“ (nagyszerű) és „Contrasudor“ (izzadás elleni) hirdetését. Mindakét szer ki van próbálva és fényesen bevált s akinek tyukszeme okoz fájdalmat, vagy lábizzadása okoz kellemetlen érzést, bizonyára szívesen veszi a hirt, hogy biztos hatásu szert használhat fájdalomainak, kellemetlen érzésének eltüntetésére.

Jogi vizsgákra való készülés megkönnyítése. Dr. Dobó jogi szeminárium Kolozsvárt azok érdekében, akik jogi vizsgáikat szeptember hónapban, avagy esetleg később akarják letenni, de Kolozsvárt szigorlatuk előtt csak rövid ideig

tartózkodhatnak, tankönyveket helyettesítő s az összes szigorlati kérdéseket felölelő jegyzeteit már most kikölcsönzi, az illetőket szigorlatuk előtt pár napi rekapituláló kurzuson előkészíti s végül többszöri próbaszigorlaton az egész anyagból kikérdezi. Aki jogvégezett, azt három hónap alatt doktorátushoz juttatja az intézet, mely a kolozsvári összes jogi vizsgákra előkészít. Tanrendszerét és működését ismertető könyvét „Tájékoztató a jogi szemináriumról” díjmentesen megküldi.

Felelős szerkesztő: **Zanbauer Ágoston.**
Politikai főmunkatárs **Medvetzky Imre.**
Laptulajdonos: az ujvidéki függetlenségi és 48-as párt.

A hölgyek tudják legjobban,
mily fontos a

SZÉP, ÜDE ARC,

mily hatalom és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem
legendő, hogy valaki csinos, fess és kedves
legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arcbőre
tisztá legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot
fordítanak az arcőr apolására, a szépség fen-
tartására és emelésére.

A FÖLDES-féle

Margit-Créme

az egyedüli szer, mely 5-6-szori használat után
eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szeplőket, máj-
foltokat és az arcot fehériti, üdíti és fiatalítja.

A Földes-féle Margit-Créme teljesen ártalmat-
lan. Páratlan és csodás arcszépítő és a szépség-
get megőrző hatását pedig fényesen bizonyítja,
hogy a Wienben rendezett „Ausstellung für
Moderne Gesundheits u. Schönheitspflege“
nagy aranyérmét és diszoklevelet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelye 1 k.

Készíti és postán küldi:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Kapható Ujvidéken: Grossinger Károly, Lu-
kács Zsigmond, Nenadovic V., Vuics János,
Klein Oszkár drogeriákban.

Tanulmányutamról

Berlinből visszatérve, van szerencsém a m. t. hölgyközönség szíves tudomására hozni, hogy a legújabb modelleket tanulmányoztam s azon helyzetben vagyok, hogy a legkényesebb izlésnek is meg tudok felelni. — Augusztus 15-e óta műtermem a legjobb munkaerőkkel ellátva és nyitva van. — További szíves pártolást és bizalmat kér teljes tisztelettel

WEITH HERMANN

4-6.

Ujvidék, Rákóczi Ferenc-ut 28.

A hányásra ingerlő ricinus olaj helyett számos orvos a **Ferenc József-keserűvizet** rendel. Klinikai tapasztalatok igazolják, hogy ez a tiszta, természetes gyógyvíz még oly esetekben is a nyákhártyák izgatása nélkül gyors és fájdalommentes tisztító hatással jár, amelyeknél más hashajtószereknek már nem volt meg a kellő hatása. A főváros egyik legrégebbi közkórházának igazgatósága ezért ekkép fejezi ki elismerését: „Mint igen hatá-

sos levezető- és hashajtó-ásványvíz a „Ferenc József-keserűviz” kiválóan ajánlható.“ Utánzatoktól tessék óvakodni! A hol raktár nincsen, a legjobb közvetlenül a Ferenc József-keserűviz források szétküldési igazgatóságához, Budapestben, fordulni.

Nyílttér.

AZ UJVIDÉKI ÁRTÉZI ÉS JÓDOSFÜRDŐ TEK. IGAZGATÓSÁGÁNAK

UJVIDÉK.

Idült izomeszujbajom miatt 6 heti fürdőkúrárt vettem, hatása jó volt, úgy, hogy a fürdőt mindenkinek a legmelegebben ajánlom, különösen a kiváló előzékeny kiszolgálás és tisztaság, valamint gyógyhatásáért.

Ujvidék, 1910. szeptember 16.

Kiváló tisztelettel **Splizer Sándor,**
Budapestről.

Temesvári vásár-hirdetés.

Az idei Temesvári Szent Mihály országos vásár folyó évi szeptember 29-étől bezárólag október 3-áig fog megtartani. Mindenféle állat felhajtása az országos vásárra szeptember hó 29-étől, csüförtökön reggeli 5 órától kezdve megvan engedve. Temesvárott, 1910. évi augusztus hó 27-én. A vár. főkapitányságtól: **Bee Ferenc** főkap.

forduljon minden érdeklődő, ki sulyt fektet elsőrendű fajtisztára anyagra

Gyümölcsfacsemeték
sétányfák, díszcserjék, tülevelűek, kerítésnövények, boggyógyümölcsűek stb.

Szőlőoltványok
(elsőrendű áru) európai és amerikai sima és gyökeres vesszők, Oktató díszárjégyzék kívánatra ingyen.

FISCHER és Társa
Kertészeti és szőlőművelési eszközök

Menrath L. és Fia
Butoráruháza.
Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 46-48.
Az ujonnan felépült modern butoráruházban mindennemű butor a legnagyobb választékban.
Készen berendezett szobák állandó kiállítása.
Mennyasszonyi kelengyék minden árban.
Alapított 1843. Telefon 87.

Szőnyeg, függöny, terítő és mindennemű lakberendezési cikkek legnagyobb választéka.

BERGER RIZZI gépirói, könyvviteli és gyorsírói

■■■ SZAKIS KOLT NYITOTT, ■■■

mely minden hó 1-én és 15-én kezd az illető tanfolyamot, meg pedig szigorúan szakképzett, lelkiismeretes és célszerű vezetés mellett.

A legujabb rendszerű írógépek!

A gépirás tanfolyama 2 hétig, a könyvviteli és gyorsíróké 4 hónapig tart. Oktatás nyerhető a német nyelvben is

DIJAK: a gépirás egész tanf. 20 kor., könyvviteli 12 kor., gyorsírói 10 kor., a német nyelvi 8 kor. havonként. Bővebb felvilágosítás és jelentkezés Hán-utca 5. sz.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a **Réthy-féle pemetefű cukorkánál.**

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **RETHY-félét** kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

1 doboz 60 fillér.

Csak **RETHY-félét** fogadjunk el.

SZULTÁNFORRÁS

A húgyhajtó és húgysavoldó vizek királya, bór- és dús lithion-tartalmu ásványvíz.

Kiváló vegyösszetételek következtében sikerrel alkalmazható vese-, húgykő- és hólyagbajok eseteiben, valamint cukorbetegségeknel, csúzos bántalmaknál; továbbá a légző- és emésztőszervek hurutos bajainak gyógyítására

Igazgatószék: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 22.
Kútkezelőség: **EPERJES**.

Rohitsi

Tempel -forrás. Szénsavdús, diätetikus, oldító asztali ital. - Elősegíti az emésztést és anyagcserét.

Styria Legteljesebb gyógyforrás. - Indikálva: idült gyomorhurutnál, székrekedésnél, Bright-féle vesebajnál, lépérgyulladásnál, májbetegségeknel, sárgaságnál, anyagcsere betegségeknel, a legutak hurutos bántalmainál.

Donati a maga nemében a legzadagabb tartalmu gyógyforrás legereyesebb hatással. Foképen indikálva: idült bélhurutnál, obstipitónál, epikonél, glib zást hajlamnál, csúzál és cukorbetegségnél.

Legdúsabb természetes magnézium-glaubersós források.

Nagybani raktár Magyarországra:
Hoffmann József, Budapest, V. Báthory-u. 8.

Eredeti szerémi hegyi

BOROK

eladása 50 litertől felfelé

hordókban és palackokban.

Kész új hordók forrázva

állandóan raktáron vannak.

Wachtl Imre kádár

Ujvidék, Petöfi-utca 8. szám.

(saját házában).

FUVARLEVELEK

felülvizsgálását, a helytelen fuvardíjtételek alkalmazása által beszedett **díjtöbbletek visszareklamálását, hiányzó és megsérült küldemények, továbbá határidőkésedelmekből eredő kártérítések kieszközölését, a legjutányosabb feltételekkel és legpontosabban eszközli:**

„Délmagyarországi fuvarlevél felülvizsgáló és visszkereseti iroda“

hat. eng. fuvarlevél felülvizsgáló cég
Ujvidéken, Eötvös-tér 2. Postafiók 15. szám.

Fábri szálloda átvétele

Ujvidéken.

Van szerencsém a mélyen tisztelt helybeli, vidéki, valamint a kereskedelmi utazó urak szives tudomására juttatni, hogy az ujonnan átalakított 24 vendégszobát, egész ujonnan berendezett kávéházat és éttermet

1910. október hó 1-én

saját kezelésembe atveszem.

Minden igyekezetem oda fog irányulni, hogy t. vendégeimnek meglegedését kiérdemeljem és hogy a tiszta 24 vendégszobámmal, ujonnan berendezett kávéházzal, valamint izletes konyhámmal s jó italokkal kényelmes otthont adjak.

A kávéházban naponta elsőrendű zenekar hangversenyez, a vendégszobák villanyvilágítással, nyáron szép kerthelyiség, minden vonatnál saját kocsim áll a t. vendégeim rendelkezésére. Mindezen előnyök mellett a szobaárak mérsékeltek és családi lakosztályokat hosszabb tartózkodás mellett mérsékelt árban bocsátok t. vendégeim rendelkezésére s mint a magy. Országai Kereskedelmi Utazók egyesületének pártoló tagja a m. t. utazó uraknak az összes szállodai, kávéházi, éttermi számlából 5 százalék szelvény fizetes engedményt adok.

Szives pártfogást kér

Rockenstein József

a Fábri szálloda bérloje.

Wagner Testvérek

Ujvidék.

FÜSZER-, KÁVÉ- ÉS CSEMEGE-KERESKEDES. CSEMEGE-ÁRUKBAN DÉLMAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB ÉS LEGVÁLASZTÉKOSABB RAKTÁRA.

32-50.

Globin
a legjobb
cipőtisztítószer

Magyarázat.

Hogy mennyire köztudomása a közönségnek az a tény, hogy

kolerajárvány

veszélyének esetén a tisztaság mellett

**legjobb óvszer az
ESTERHÁZY-COGNAC,**

annak legjobb bizonyítéka a renvkivzli fogyasztás.
Hivatalosan, közjegyzőileg meg van állapítva, hogy az Esterházy cognacgyár két Egrot-tele főző-készüléke

1,752.000 liter bor

termelő képességet foglal magában.

Ez az óriási szám legjobb bizonyítéka annak, hogy a közönség tudja, mivel védekezzék a

kolera ellen.

Ez a magyarzata a rendkívüli nagy fogyasztásnak.

Az Esterházy-cognac mindenütt kapható.

Központi iroda :

Budapest, V., Csáky-utca 14.

**BARTH DOMONKOS
könyvkötő és dobozkészítő
Ujvidék, Zrinyi Ilona-utca 75.**

Állandó raktáron tart: üzleti és jegyzőkönyveket minden nagyságban, női kalapdobozt 80 fillértől, posta és szabó skatulyákat 50 fillértől felfelé — jobb mint a bőrönd, mivel könnyű, igen erős és tartós! Dobozok mérték szerint, valamint postai megrendelések azonnal szállítanak és olcsó árban számíttatnak. Könyvkötések legmodernebb kivitelben; kívánatra minták a házba küldetnek. Elvállalok szakmámba vágó mindennemű munkákat s kezeskedem a legjobb kivitelről.

Teljes tisztelettel
BARTH DOMONKOS.

3—52

Fa és szén üzlet megnyitás.

Van szerencsém a t. fogyasztó közönség szives tudomására adni, hogy Ujvidéken az örmény templom háta mögött, a limánon közvetlen a városi telep mellett, szerszámfa, tűzifa és szénkereskedést nyitottam.

Raktáron tartok nagy választékban szerzőszámúakat, I-ső osztályú kemény és puha tűzifákat, úgyszintén a legjobb minőségű porosz szeneket, porosz Coaxot és kovács szenet.

Amidőn t. vevőimet eleve is a legpontosabb kiszolgáltatásról biztosítom,

Ajánlom magamat

teljes tisztelettel
Rosenbaum Simon

Városi iroda: Tökölly Imre-n. 1.

Telefon szám: 272.

Butorvevők!

Szives figyelmüket felhívjuk a HUNGÁRIA kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Léderer

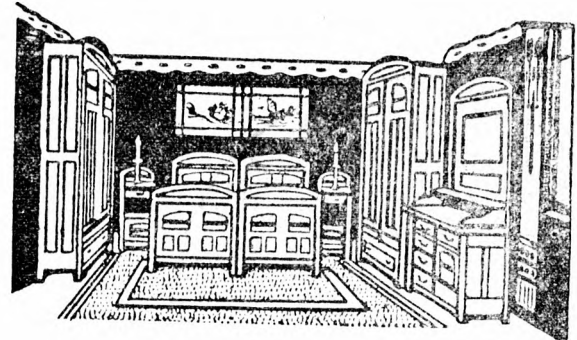
GYÁRTMÁNYA RA
UJVIDÉK, a gázgyárral szemben.

Hungária-butorok:

csakis elsőrendű száraz-fából készülnek.

Hungária-butorok:

szolidan, izlésesen és finoman vannak kidolgozva.

Hungária-butorok:

ennek folytán nem viselik magukon a tömeggyártás bélyegét, hanem szépek és tartósak.

Hungaria-butorok:

olcsóak, mert nem kell érték sem fuvarát sem csomagolási költséget fizetni mint a távollevő gyárakból érkező butoroknál és nem rongálódnak a szállítás alatt.

Hungária-butort

minden vevő az eredeti gyári áron kaphat **Schönberger Lipót és Fia** ujonnan berendezett és új választékkal felszerelt butor-kereskedésében mint a

Hungária kiviteli tömörfa butorgyár

Schönberger és Léderer cég

helyi lerakatánál, Ujvidék, Kossuth Lajos-utca 7. sz.

Tyukszem és lábizzadásban szenvedőknek!**„MAGNIFIK“**

feltétlen biztos hatású tyukszemirtó 5—6 bekenés után a tyukszem kipusztul. Ára korona 1.50.

„CONTRASUDOR“

feltétlen biztos hatású ásványpor láb vagy egyéb testrészi izzadás ellen. Ára korona 1.—.

Egyedüli képviselő Ujvidéken

Weisz Vilmos cipőáruház tulajdonos Ferencz József-tér 3. (Wagner palota).

Egyben ajánlom dusan felszerelt

Amerikai, angol és Kobrak-cipő raktáramat.

Hygienikus gyermekcipő osztály.

Szolid kiszolgálás szabott árak mellett.

Hirdetések

felvételnek a lap kiadóhivatalában és Friedmann Sándor nyomdai műintézetében Rákóci-ut 11. sz.